

Кафедра аудиту, обліку та оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Економічна експертиза
Викладач (-і) 	Ольга ПУГАЧЕНКО, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри аудиту, обліку та оподаткування
Контактний телефон	+38(050) 572-97-40
E-mail:	pugachenkoolga@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120, у т.ч. лекції – 28 годин, практичні заняття – 14 годин, самостійна робота – 78 годин. Формат: очний (Offline / Face to face) / дистанційний (Online) Мова викладання: українська Рік викладання – 2022
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Messenger, Telegram, Instagram, WhatsApp за домовленістю.
Пререквізити	Особливі вимоги відсутні, але вимагає базових знань з основ оподаткування та функціонування податкової системи України, правознавства та законодавства з питань економічної діяльності підприємства

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Економічна експертиза» є формування системи знань з теоретичних та практичних засад економічної експертизи в умовах обраного Україною вектору на євроінтеграцію, вивчення прийомів і процедур економічної експертизи, дослідження порядку призначення і проведення судових експертиз з економічних питань та особливостей надання висновків за результатами економічної експертизи, виховання у здобувача відповідальності та додержання ним, як майбутнім судовим експертом з економічних питань, прав і обов'язків, встановлених для цієї категорії фахівців чинним законодавством України.

Завданнями курсу «Економічна експертиза» є:

- отримання теоретичних знань, наукових та правових основ економічної експертизи;
- вивчення системи методів судової експертизи з економічних питань та засвоєння спеціальної термінології;
- набуття навичок проведення економічної експертизи при дослідженні документів про діяльність підприємства, стан його бухгалтерського обліку, оподаткування і звітності та фінансово-кредитні операції;
- оволодіння організаційними і методичними способами попередження правопорушень в економічній сфері суб'єктами підприємницької діяльності;
- ознайомлення із сучасними тенденціями розвитку економічної експертизи в Україні та зарубіжних країнах, у т.ч. країнах-членах ОЕСР тощо.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати:**

- предмет, мету і завдання навчальної дисципліни, її місце та значення у системі економічних і юридичних наук;
- теоретичні і практичні засади організації та проведення економічних експертиз;
- законодавство, яке регулює проведення економічних експертиз;
- процесуальні засади призначення та проведення судово-бухгалтерських експертиз;
- організацію судово-експертної діяльності;
- процес судової експертизи з економічних питань та стадії її проведення;
- питання, які ставляться перед судовою експертизою;
- порядок документального оформлення економічної експертизи.

уміти:

- володіти понятійним апаратом та основними методами економічної експертизи;
- отримувати докази фактів порушень вимог законодавства та нормативно-правових актів, які регулюють діяльність суб'єктів господарювання в цілому та за окремими операціями, зокрема;
- визначати коло питань, які можуть бути поставлені перед експертами;
- правильно формулювати питання відповідним фахівцям при призначенні економічних експертиз;
- працювати з різними джерелами інформації, інформаційними ресурсами та технологіями, застосовувати основні методи, способи і засоби одержання, зберігання, пошуку, систематизації, обробки і передачі інформації;
- застосовувати економічні та юридичні знання в слідчій та судовій практиці та використовувати документи-носії економічної інформації, які можуть стати доказами у справі;
- належним чином оцінювати висновки експертів судової експертизи з економічних питань;
- працювати з документами, що містять інформацію в процесі практичної діяльності у боротьбі з економічною злочинністю.

набути соціальних навичок (soft-skills):

- здійснювати професійну комунікацію;
- ефективно пояснювати і презентувати матеріал;
- взаємодіяти в економічному та юридичному середовищі.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральноукраїнському національному

технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркового навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Теоретико-організаційні засади економічної експертизи

Тема 1. Сутність економічної експертизи в умовах євроінтеграційних процесів в Україні

Тема 2. Предмет, об'єкт, завдання та класифікація економічних експертиз

Тема 3. Теоретичні засади судової експертизи з економічних питань

Тема 4. Організаційні засади економічної експертизи

Тема 5. Порядок призначення та проведення експертиз з економічних питань

Змістовий модуль 2.

Методика проведення окремих видів економічних експертиз

Тема 6. Дослідження об'єктів економічної експертизи

Тема 7. Документальне оформлення результатів економічної експертизи

Тема 8. Економічна експертиза документів бухгалтерського обліку, оподаткування і звітності

Тема 9. Економічна експертиза документів про економічну діяльність підприємств й організацій

Тема 10. Економічна експертиза документів фінансово-кредитних операцій

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший рубіжний контроль – 50 балів, другий рубіжний контроль – 50 балів. Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендована література

1. Вітер Д.В. Використання судової експертизи під час розслідування злочинів у сфері фінансування соціальних цільових програм : дис. ... д-ра філософії : 081 / Нац. наук. центр «Ін-т судових експертиз ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса». Харків, 2021. 282 с.
2. Говорова К.І. Теоретичні та загально-методичні положення судової економічної експертизи документів фінансово-кредитних операцій : дис. ... д-ра філософії : 081 / Нац. наук. центр «Ін-т судових експертиз ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса». Харків, 2021. 212 с.
3. Економічна експертиза: теорія, методологія та організація: моногр. за заг. ред. докт. екон. наук, проф. Михайла Лучка. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 308 с.
4. Опорний конспект лекцій в таблицях та рисунках з дисципліни «Судово-бухгалтерська експертиза» для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 071 «Облік і оподаткування» / укладачі О.В. Топоркова, Т.О. Євлаш, О.О. Говоруха. Х.: ХДУХТ, 2019. 108 с.
5. Пугаченко О.Б. Законодавче визначення основних завдань судово-економічної експертизи. *Актуальні питання права та соціально-економічних відносин: Збірник наукових статей.* 2021. С. 87-94.
6. Пугаченко О.Б. Законодавчі зміни порядку призначення і проведення судових

- експертиз з економічних питань. *Розвиток обліку, аудиту та оподаткування в умовах інноваційної трансформації соціально-економічних систем : Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції, 17 грудня 2021 р.* Кропивницький: ЦНТУ, 2021. С. 249-252
7. Пугаченко О.Б. Порядок проведення судових експертиз з питань оподаткування. *Матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Здоров'я та суспільство», 5 лист. 2020 р.* Кропивницький, 2020. С. 197-205
  8. Пугаченко О.Б., Бандурко Д.В. Обов'язки та відповідальність судових експертів з економічних питань. *Актуальні питання права та соціально-економічних відносин: Збірник наукових статей.* 2021. С. 130-136.
  9. Пугаченко О., Ткаченко О., Бандурко Д. Особливості призначення та проведення судових експертиз з економічних питань. *Актуальні питання вдосконалення судово-експертної та правоохоронної діяльності : Збірник матеріалів засідання №1 постійно діючої Міжнародної науково-практичної конференції, 24 вересня 2021 року.* С. 293-298
  10. Пугаченко О.Б., Косенко С.С., Бабій М.В. Організація проведення судових експертиз та експертних досліджень з економічних питань. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки.* 2021. № 6 (39). С. 115-130
  11. Пугаченко О.Б., Фоміна Т.В. Законодавче регулювання орієнтовного переліку вирішуваних питань судово-економічною експертизою документів бухгалтерського обліку, оподаткування і звітності. *Modern engineering and innovative technologies.* Issue № 19. Part 2. February 2022. Sergeieva&Co, Karlsruhe, Germany. С.42-50
  12. Ужва А.М. Судово-бухгалтерська експертиза: Навчальний посібник. Миколаїв: Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського, 2019. 226 с.
  13. Шушко О.О. Забезпечення економічної безпеки національної економіки шляхом економічної експертизи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.03. Запоріжжя, 2019. 23 с.
  14. Юодкайте-Гранскіене Г. Порівняльний огляд діяльності органів судової експертизи в державах-членах ЄС: 2-й звіт по місії Європейської комісії / ENPI «Підтримка реформ у сфері юстиції України». 55 с.
  15. Brigitte W. Muehlmann, Priscilla Burnaby, Martha Howe (2012). The Use of Forensic Accounting Experts in Tax Cases as Identified in Court Opinions. *Journal of Forensic & Investigative Accounting.* Vol. 4, Issue 2. URL: http://web.nacva.com/JFIA/Issues/JFIA-2012-2_1.pdf
  16. Kliuiev O.M. (2019) Improvement Of Forensic Support For Justice: Theoretical, Legal And Organizational Aspects. *Theory and Practice of Forensic Science and Criminalistics.* June 2019. № 19 (1). P. 102-117
  17. Made Laut Mertha Jaya, I. Made Narsa (2021). The Importance of Forensic Tax and Accounting Knowledge to Prevent Fraud in New Normal Era. *Journal of Hunan University. Natural Sciences.* Vol.48. № 2. P. 101-109.
  18. Puhachenko Olha (2017) The Procedure for Performing Economic Evaluation in Ukraine. *The Third Scientific and Practical Conference dedicated to International Day of Seafarers "Modern marine technologies, problems of socio-economic development and solutions",* Batumi, Georgia 24-25 June 2017. P. 15-16
  19. Puhachenko Olha (2017) The Procedure for Performing Economic Evaluation in Ukraine. *Innovative Economics and Management (Special Edition 2).* 2017. Volume IV. P. 166-174
  20. Puhachenko Olha (2022) Principles Of Tax Legislation And Organization of Tax Control In Ukraine. *Innovative economics and management.* Vol. 9 (1). P. 57-65
  21. Sivchuk I.P. (2020) Utilization Of Specialized Knowledge In The Solution of Economic Disputes (Conflicts). Судова експертиза: проблеми сьогодення та перспективи розвитку: колективна монографія / Львівський науково-дослідний інститут судових

експертиз. Л., 2020. С. 9-13.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри аудиту, обліку та оподаткування,
Протокол № 1 від « 17 » серпня 2022 р.